

Los recuerdos de Picasso

15 enero - 25 mayo 1970

Suite 156

Del 26 de enero
al 18 de marzo de 2017

Sala de Exposiciones Glorieta
Plaza Cronista Chabret, 6. Sagunto (Valencia)
De martes a sábado de 17:00 a 21:00 horas

Fundación
Bancaja

saggas

La *Suite 156* está formada por un conjunto de 156 estampas procedentes de otras tantas láminas de cobre que Picasso terminó de grabar cuando tenía más de 90 años. En las obras se aprecia su vejez a través de una iconografía que no deja de mostrar a un Picasso anciano.

Las estampas no guardan una única visión de conjunto, pero todas tienen en común una mirada retrospectiva a su vida y a su obra y un guiño a la memoria visual del artista. Las estampas hablan de la ociosidad, del deseo frustrado, el divertimento, y también se aprecia un cierto aire de melancolía. Es un diario íntimo, con día, mes y año, que además de mirar hay que leer, pues cada estampa es como la página de un libro que hay que leer, lectura que sin duda requiere paciencia y esfuerzo para poder interpretar los mensajes que contienen.

La creación de la *Suite 156* se estructuró en tres momentos. A partir de enero y hasta el 25 de mayo de 1970, Picasso grabó más de 50 planchas de cobre, que son las que se presentan en esta exposición. Una segunda etapa arrancó el 25 de febrero del año siguiente y se prolongó hasta el 16 de junio, con casi cien planchas, entre ellas treinta y ocho dedicadas a la imagen de Degas y que se expusieron en esta misma sala el año 2015. Finalmente, en marzo de 1972 realiza dos cobres más que suponen el final de la serie, que fue estampada por los hermanos Piero y Aldo Crommelynck. De esta serie se tiraron cincuenta ejemplares numerados, existiendo únicamente tres colecciones completas. Una de ellas, la número 10/50, pertenece a la Fundación Bancaja.

Esta *Suite* es también reflejo del juego de técnicas que le gustaba practicar a Picasso en sus procesos de grabado: de la simple mordida del ácido a las aguatinas con resinas o con azúcar, o las maneras negras. Junto a la heterogeneidad de las técnicas, también es característica de esta serie la diversidad de tamaños de las obras.

Toda la *Suite 156* va a girar en torno al desnudo femenino –natural, no académico– y sus fantasías sexuales, aunque son constantes las referencias y recuerdos que el pintor malagueño hace sobre el tema del circo, al que era asiduo en su juventud; al desnudo femenino, con imágenes de burdeles, o su “deuda” con la historia

del arte y con otros pintores por los que sentía admiración, descubriendo huellas de los maestros de la pintura como Rembrandt, Velázquez, Degas, Goya, Murillo o Delacroix en las interpretaciones que Picasso realiza de, por ejemplo, la figura goyesca de las majas o de las escenas de inspiración orientalista que plasmó Delacroix en su obra.

En las obras expuestas se aprecian, además de referencias al circo y al teatro, burlas de sí mismo. En la estampa número 5, además de retratarse como un personaje que contempla la escena, introduce la presencia de su padre, José Ruiz Blasco, que observa un conjunto de fragmentos de la historia del arte.

Entre las obras más representativas de este momento se encuentra la reinterpretación del *Ecce Homo* de Rembrandt (estampa 10): de escena religiosa pasó a ser secular, pues representó un teatro lleno de las personas que habían poblado su vida y su arte.

Una pequeña aguatina (estampa número 7) es la causante de que sólo haya tres series completas de esta colección, pues de ella se hicieron sólo tres pruebas y luego se perdió la lámina de cobre. La *Suite 156* se expuso por primera vez en París en 1973 y llamó la atención más por su desparpajo erótico que por la firmeza del trazo de su autor.

En definitiva, esta exposición representa el mundo y la mentalidad de un Picasso anciano, pero lleno de vitalidad artística, que mantiene firme el pulso y le permite ver el mundo con su personal sentido del humor. Las planchas de cobre transmiten la intensidad con que vivió y cómo trabajó el grabado: como un espejo del artista y de sus fantasías.

Juan Carrete
Comisario de la exposición

ELS RECORDS de Picasso

15 gener - 25 maig 1970

Suite 156

Del 26 de gener
al 18 de març de 2017

Sala d'Exposicions Glorieta

Plaça Cronista Chabret, 6. Sagunt (València)
De dimarts a dissabte de 17:00 a 21:00 hores

Fundació
Bancaixa

saggas

La *Suite 156* està formada per un conjunt de 156 estampes procedents d'altres tantes làmines de coure que Picasso va acabar de gravar quan tenia més de 90 anys. En les obres s'aprecia la seua vellesa a través d'una iconografia que no deixa de mostrar un Picasso ancià.

Les estampes no guarden una única visió de conjunt, però totes tenen en comú una mirada retrospectiva a la seua vida i obra, i una aclucada d'ull a la memòria visual de l'artista. Les estampes parlen de l'ociositat, del desig frustrat, del divertiment, i també s'hi observa un cert aire de malenconia. És un diari íntim, amb dia, mes i any, que a més de mirar cal llegir: cada estampa és com la pàgina d'un llibre que cal llegir, una lectura que, sens dubte, requereix paciència i esforç per poder interpretar els missatges que contenen.

La creació de la *Suite 156* es va estructurar en tres moments. A partir de gener i fins al 25 de maig de 1970, Picasso gravà més de 50 planxes de coure, que són les que es presenten en esta exposició. Una segona etapa arrancava el 25 de febrer de l'any següent i es va allargar fins al 16 de juny, amb quasi cent planxes, entre elles trenta-huit dedicades a la imatge de Degas, que foren exposades en esta mateixa sala l'any 2015. Finalment, al març de 1972 realitza dos coures més que representen el final de la sèrie, estampada pels germans Piero i Aldo Crommelynck. D'esta sèrie es féu un tiratge de cinquanta exemplars numerats i actualment només n'hi ha tres col·leccions completes, una de les quals, la número 10/50, pertany a la Fundació Bancaixa.

Esta *Suite* és també el reflex del joc de tècniques que agradava practicar a Picasso en els processos de gravat: de la simple mossegada de l'àcid a les aigües tintes amb resines o amb sucre, o la manera negra. Al costat de l'heterogeneïtat de les tècniques, també és característica d'esta sèrie la diversitat de grandàries de les obres.

Tota la *Suite 156* gira entorn del nu femení –natural, no acadèmic– i les seues fantasies sexuals, tot i que hi són constants les referències i els records que el pintor malagueny fa sobre el tema del circ, al qual era assidu en la seua joventut; el nu femení, amb imatges de bordells, o el seu *deute* amb la

història de l'art i amb altres pintors pels quals sentia admiració, amb petjades dels mestres de la pintura com Rembrandt, Velázquez, Degas, Goya, Murillo o Delacroix en les interpretacions que Picasso realitza de, per exemple, la figura goiesca de *las majas* o de les escenes d'inspiració orientalista que va plasmar Delacroix.

En les obres exposades, a més de referències al circ i al teatre, s'observen burles de si mateix. En l'estampa número 5, a més de retratar-se com un personatge que contempla l'escena, introdueix la presència del seu pare, José Ruiz Blasco, que observa un conjunt de fragments de la història de l'art.

Entre les obres més representatives d'este moment trobem la reinterpretació de l'*Ecce Homo* de Rembrandt (estampa 10): d'escena religiosa va passar a ser secular, atés que representa un teatre ple de les persones que havien poblat la seua vida i el seu art.

Una xicoteta aigüatinta (estampa número 7) és la causant que només hi haja tres sèries completes d'esta col·lecció: se'n feren només tres proves i després es va perdre la làmina de coure. La *Suite 156* es va exposar per primera vegada a París en 1973 i va cridar l'atenció més per la seua desimboltura eròtica que no per la fermesa del traç de l'autor.

En definitiva, esta exposició representa el món i la mentalitat d'un Picasso ancià, però ple de vitalitat artística, que manté ferm el pols i li permet veure el món amb el seu personal sentit de l'humor. Les planxes de coure transmeten la intensitat amb què visqué i com va treballar el gravat: com un espill de l'artista i de les seues fantasies.

Juan Carrete
Comissari de l'exposició

